

HELENA GRYSZPAN

ur. 1926; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, projekt Lublin. Pamięć Zagłady, okupacja niemiecka, getto w Lublinie, getto na Podzamczu, likwidacja getta

Likwidacja lubelskiego getta

Na Grodzkiej byłam podczas okupacji. Bo jak nas wywieźli do Siedliszcza tam właśnie, to mama z tą starszą siostrą pojechały do Lublina, żeby coś wydostać. Przecież myśmy pojechali tak, jak żeśmy stali nas zabrali. I ona tam była. A ja później tam pojechałam do mamy i tam była, no... Po drodze to jechałam wozem takim, furmanką, to żandarmeria nas złapała. A później to tam ja byłam u mamy, to mama tam była, to ja byłam, ale podczas okupacji.

Co mogę powiedzieć? Jak ja zapamiętam [ulicę Grodzką]? No... to było, to było gieto, to było gieto.

Chcę powiedzieć jedną rzecz, że w chwili likwidacji lubelskiego gietta, jak oni likwidowali dom za domem, to moja mama i siostra były wtedy w Lublinie. I moja mama wyciągnęła siostrę sama i siostrę wyciągnęła z gietta. Znała dobrze ukraiński i doszła do Ukraińca i powiedziała, że przez przypadek weszły do gietta i teraz chcą wyjść. I on je wyciągnął jako [Polki], on myślał, że [to są] Polki. Wzięta i przyjechała do nas.

To w ogóle jest jakieś... Czy warto było przeżyć to wszystko? Nie wiem. Ja wiem... Człowiek jest zmęczony tym wszystkim. Jest takie przekleństwo żydowskie, „Obyś żył w ciekawych czasach”. I to jest rzeczywiście przekleństwo.

Tak, ja strasznie chciałam [przeżyć]. I jest takie uczucie w człowieku, że ja muszę. Ale ja myślę, że wszyscy tak myślą, każdy jeden, każdy jeden.

Data i miejsce nagrania	2006-11-28, Ramat Gan
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Magdalena Ładziak
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"